

Boverket
remiss@boverket.se
Boverkets dnr: 242/2025

Remiss om förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet tillstyrker förslaget med följande kommentarer.

Synpunkter

1 Författningsförslag

Besiktning av byggnader

I energideklarationen ingår att energiexperten ska föreslå åtgärder för att förbättra byggnadens energiprestanda. Om energiexperten saknar kunskap om kulturvärden, vilket relativt ofta är fallet enligt Riksantikvarieämbetets och Boverkets undersökning, finns risk att föreslagna energieffektiviseringsåtgärder leder till ovarsamma åtgärder eller förvanskning.¹

För att undvika denna risk föreslår Riksantikvarieämbetet att energiexperten åtgärdsförslag ska granskas av certifierad sakkunnig avseende kulturvärden (KUL) eller person med motsvarande byggnadsantikvarisk kompetens, i samråd med certifierad energiexpert.

Förslag på tillägg i föreskrifterna, 4 §

Förslag på tillägg i föreskrifterna, 4§ i kursiv text:

¹ Kulturvärden i energideklarationen: analys av byggnadsdata (2023),
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:raa:diva-8484>

4 § Besiktningen ska utföras så att byggnadens energiprestanda kan fastställas och så att anpassade och kostnadseffektiva rekommendationer om åtgärder kan lämnas till hur byggnadens energianvändning kan effektiviseras med bibehållen eller förbättrad inomhusmiljö och utan negativa konsekvenser för byggnadens tekniska egenskaper eller kulturvärden.

Vid besiktning av byggnader som har förklarats som byggnadsminnen enligt 3 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:950) eller 2 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen eller är sådan särskilt värdefull byggnad som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900) får enbart sådana rekommendationer om åtgärder lämnas, som inte riskerar att skada byggnadens värden ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. *Yttrande över förslag på åtgärder i energideklaration /eller energirenoveringsplan ska därför inhämtas av certifierad sakkunnig kulturvärden (KUL) eller person med motsvarande byggnadsantikvarisk kompetens.*

Virtuella platsbesök vid besiktning

Riksantikvarieämbetet anser att virtuella platsbesök avseende byggnadsminnen och särskilt värdefulla byggnader inte är lämpligt eftersom dessa byggnader alltid är att betrakta som komplexa och åtgärder måste anpassas utifrån byggnadens kulturvärden. Besiktning behöver göras fysiskt av energiexpert med behörighet K.

Förslag på tillägg i föreskrifterna, 4a §

Förslag på tillägg i föreskrifterna, 4a§ i kursiv text:

Virtuella platsbesök vid besiktning 4 a § En besiktning får genomföras virtuellt med visuella kontroller (virtuellt platsbesök) om detta behövs för att komplettera en ofullständig besiktning vid ett tidigare utfört fysiskt platsbesök. Ett sådant virtuellt platsbesök får endast genomföras om det rör sig om mindre delar av en byggnad, vilka inte har kunnat besökas på grund av omständigheter utanför den certifierade expertens kontroll. Virtuellt platsbesök får genomföras om det råder extraordinära situationer i landet, som synnerligen försvårar en besiktning på plats. Ett virtuellt platsbesök får även tillämpas vid en förenklad uppdatering av en energideklaration. *Virtuella platsbesök vid besiktning får ej genomföras vid besiktning av byggnader enligt andra stycket 4 § det vill säga komplexa byggnader som kräver behörighet K av energiexpert.*

Energiklassning av nollutsläppsbyggnad

Riksantikvarieämbetet tillstyrker förslaget att införa energiklassen A0 i enlighet med föreskrifterna, 7a §

Överföring av energideklaration, inspektionsprotokoll eller energirenoveringsplan

Riksantikvarieämbetet tillstyrker förslaget att energideklaration och energirenoveringsplan ska infogas i energideklarationsregistret, i enlighet med föreskrifterna, 16 §.

Riksantikvarieämbetet anser att det bör utredas hur kulturmiljöinformation om bebyggelse och bebyggelseområden kan samköras med energideklarationsregistret.

5 Energiklassen A0

5.3.1.1 Identifiering av nollutsläppsbyggnader i det befintliga byggnadsbeståndet

Enligt Boverkets förslag ska energideklarationen, förutom att ge byggnaden en energiklass baserad på byggnadens energiprestanda och ge förslag på hur energiprestandan och energiklassen kan förbättras, också beteckna byggnaden som en nollutsläppsbyggnad om kriterierna för nollutsläppsbyggnad är uppfyllda.

Riksantikvarieämbetet tolkar Boverkets förslag som att byggnader med kulturvärden kan erhålla klassen A0, i de fall att de uppfyller anpassningskriterierna. Det vill säga när möjliga åtgärder att förbättra energiprestandan har genomförts. I BFS 20xx:A26 framgår att gränsvärden på energiprestandatal för redan uppförda nollutsläppsbyggnader får anpassas om byggnaden uppfyller vissa anpassningskriterier.

Det innebär att energiexperten vid upprättandet av en energideklaration eller energirenoveringsplan, i fallet om byggnadens energiprestandatal är över gränsvärdet för nollutsläppsbyggnader, bedömer att det inte finns fler åtgärder att föreslå med beaktande av anpassningskriterierna till exempel som är lönsamma och tekniskt genomförbara, kan betrakta byggnaden som en nollutsläppsbyggnad och beteckna byggnaden med klassen A0.

10 Energirenoveringsplan

Riksantikvarieämbetet anser att information om bebyggelse med kulturvärden bör inkluderas i energideklarationsregistret, som är den viktigaste källan till kunskap för energiexperter och i framtiden även för kommunens energi- och klimatrådgivare. Riksantikvarieämbetet anser att det är särskilt angeläget att utreda hur informationssystem gällande energideklarationer och kulturmiljöinformation om bebyggelse och bebyggelseområden kan samköras med anledning av förslagen gällande energideklaration, energirenoveringsplan och energiexpertens nuvarande kompetensnivå gällande kulturhistoriska värden.

Riksantikvarieämbetet ser stor samhällsnytta med att fastighetsägare och dess rådgivare har tillgång till korrekt och relevant information.

10.3.2 Mål (eftersträvad förändring)

I förslaget på författningsändringar på lag- och förordningsnivå som Boverket redovisat till regeringen, föreslås att energirenoveringsplanen och energideklarationen ska kunna upprättas samtidigt. Om medlemsstaten bestämmer sig för det alternativet, ska rekommendationerna ersättas av energirenoveringsplanen. Det kommer därför att finnas två olika varianter av energideklarationen, en med åtgärdsförslag och en med en energirenoveringsplan som ett extra dokument, till energideklarationen.

Riksantikvarieämbetet anser därför att yttrande från certifierad sakkunnig kulturvärden (KUL) eller person med motsvarande byggnadsantikvarisk kompetens behöver finnas med i båda fallen dvs. över åtgärdsförslagen i energideklarationen och över energirenoveringsplanen.

12 Konsekvenser

12.14 Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö

Riksantikvarieämbetet instämmer i Boverkets bedömning i konsekvensbeskrivningen att författningsförslaget kan leda till att antal åtgärdsförslag som redovisas i energideklarationerna ökar. Det leder till att bedömningen av möjliga åtgärdsförslag som kan påverka kulturvärden, behöver göras i fler fall. För att bestämmelserna om hänsyn till kulturvärdena ska få önskat genomslag så krävs det dock att de som ska tillämpa reglerna och att de som kommer att lämna åtgärdsförslag har en tillräcklig insikt i byggnaders kulturvärden och hur de värdena kan påverkas av olika åtgärder. Om så inte är fallet kan reglerna antas leda till negativa konsekvenser för de kulturhistoriska och arkitektoniska värdena och människors livsmiljö.

Riksantikvarieämbetet framför i övriga remissvar ett antal förslag för att stärka tillämpningen av reglerna, i syfte att begränsa negativa konsekvenser för byggnader med kulturvärden.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Marja-Lena Pilvesmaa efter föredragning av utredaren Ebba Gillbrand. Även enhetschefen Emelie Ekström-Howard, utredaren Therese Sonehag och verksjuristen Nils Åberg har varit med vid den slutliga handläggningen.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

kulturdepartementet.registrator@regeringskansliet.se